

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 392/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen viharikosten ehkäisemisen tehostamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mai Kivelän /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 392/2025 vp:

Miten hallitus aikoo hyödyntää olemassa olevaa selvitystietoa, toimeenpanna ECRIn raportin suosituksia, edistää viharikosten ehkäisyä ja siten lisätä vihatekojen uhrien turvallisuutta, ja

miten hallitus seuraa ja arvioi sitä, missä määrin viharikosten uhrien luottamus viranomaisiin ja siten omaan turvallisuuteensa toteutuu ja kehittyy?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Viharikosten uhrien luottamusta viranomaisiin seurataan yksittäisten tutkimusten avulla, esimerkiksi Oikeusministeriön vuonna 2022 tekemä selvitys. Poliisiammattikorkeakoulu tuottaa vuosittain perustietoa viharikollisuudesta ja sen kehityksestä seuraamalla poliisin tietoon tulleita viharikoksia poliisiasian tietojärjestelmästä. Selvitys toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 1998 rasistisen rikollisuuden selvityksenä. Tilastointimenetelmä uusittiin vuonna 2009 koskemaan muitakin kuin etniseen tai kansalliseen taustaan perustuvia viharikoksia. Suomen tilanteesta kansainvälisesti saadaan tietoa esimerkiksi Euroopan unionin perusoikeusviraston (FRA) tuottamista selvityksistä.

Poliisi toteuttaa toiminnassaan ECRIn raportissa esiin nostettuja kehittämiskohteita. Poliisi tunnistaa viharikoksia aiempaa kattavammin. Tämä näkyy muun muassa siinä, että vuoden 2024 viharikosselvityksessä viharikoksiksi määritellyistä tapauksista poliisin viharikosluokitus löytyi 51 prosentissa rikosilmoituksista. Vuonna 2023 vastaava osuus oli 44 prosenttia.

Poliisihallitus on päivittänyt ohjeistuksen epäillyn viharikoksen tai viharikoksen tunnusmerkistön sisältävän rikoksen tunnistamisesta, tutkinnasta ja kirjaamisesta poliisitoimessa. Päivityksen tavoitteena on, että poliisi tunnistaa mahdollisimman varhaisessa tutkintavaiheessa tarkasti mahdolliset viharikokset tai rikokset, joihin liittyy viharikosten piirteitä. Ohjeissa korostetaan oikeiden kirjaamiskäytäntöjen tärkeyttä ja opastetaan poliiseja viharikosten ominaisuuksien

huomioimisessa koko tutkintaprosessin ajan. Tavoitteena on ehkäistä viharikoksia ja vahvistaa vihari-kosten uhrien ja heidän edustamiensa yhteisöjen luottamusta poliisiin toimintan.

Poliisin sähköiseen rikosilmoitusjärjestelmään ilmoittaja voi itse suoraan merkitä, epäileekö hän teolla olleen vihamotiivi. Näin jo esitutinnan alkuvaiheessa on tiedossa mahdollinen vihamotiivi ja se voidaan ottaa huomioon kuulustelussa. Tieto parantaa myös yhteistyötä syyttäjän kanssa.

Viharikosten uhrit eivät aina tee rikosilmoitusta, joten on tärkeää pyrkiä tavoittamaan heitä myös poliisin toimesta. Poliisi toteuttaa EU:n osarahoittamaa Pelipoliisitoimintaa, jossa kohdataan erityisesti nuoria henkilöitä, joiden luottamus poliisiin on heikentynyt. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa poliisin kykyä ja valmiuksia toimia digipelialustoilla, joilla voidaan tavoittaa ja luoda yhteyksiä näillä alustoilla oleviin nuoriin. Toiminta lisää luottamusta poliisiin ja parantaa mahdollisuuksia tuoda esille tilanteita, joissa henkilö on joutunut rikoksen uhriksi mutta ei ole tehnyt ilmoitusta. Pelipoliisitoiminta on osoittautunut tulokselliseksi: se lisää poliisin näkyvyyttä ja vahvistaa luottamusta tämän usein vaikeasti tavoitettavan kohderyhmän keskuudessa.

Poliisi arvioi säännöllisesti toimintaympäristön kehitystä rikollisuuden näkökulmasta ja reagoi nopeasti uusiin uhkiin tavoitteena vähentää rikoksen uhriksi joutuvien määrää. Yhtenä esimerkkinä tästä toiminnasta on Keskusrikospoliisin kouluille laatima tietopaketti ryhmistä, jotka toimivat verkkoympäristöissä ja käyttävät lasten ja nuorten suosimia digitaalisia alustoja löytääkseen haavoittuvassa asemassa olevia nuoria. Tavoitteena on, että viranomaiset pystyvät tunnistamaan lapset ja nuoret, jotka ovat tämän manipulaation ja vaikuttamisen kohteena, ennen kuin heistä tulee uhreja.

Helsingissä 5.12.2025

Sisäministeri Mari Rantanen

VN/34736/2025-SM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: